

ÖNÉRTÉKELÉSI KONTINGENCIÁK, KÖTŐDÉS ÉS FACEBOOK-HASZNÁLAT

TÓTH József

Apor Vilmos Katolikus Főiskola
avkf.toth.jozsef@gmail.com

MIRNICS Zsuzsanna

Károli Gáspár Református Egyetem
mirnics.zsuzsa@gmail.com

ÖSSZEFOGLALÓ

Háttér és célkitűzések: Vizsgálatunk a Facebook-használat önértékelési kontingenciákkal és kötődéssel való összefüggéseinek feltárására irányult. *Módszer:* Mintánkat 460 főiskolai hallgató alkotta (többségükben nők, életkori átlag 26,81 ±8,406), akik internetes felületen tölthető kérdőívben számoltak be Facebook-használati szokásaikról, valamint kötődési és önértékelést mérő kérdőíveket töltöttek ki (RQ, Bartholomew és Horowitz 1991, ECR-R, Fraley et al., 2000, CSW, Crocker és Wolfe, 2001). *Eredmények:* Eredményeink szerint a nagyon intenzív (óránkénti) Facebook-használat inkább a belebonyolódott (ambivalens) kötődésűek jellemzője. A biztonságos kötődésű személyek ritkábban jelentkeznek be erre a közösségi oldalra, az elkerülő kötődésűek számára pedig a Facebook kevésbé szolgál a közeli (pl. családi) kapcsolatok ápolására. A Facebookon történő kapcsolattartás kevésbé gyakori azoknál, akiknél az ún. „privát” kontingenciák (különösen az erényes viselkedés és az Istennek való megfelelés) erősebbek. Az intenzív Facebook-látogatók esetében fontosabbak a „külső” megerősítőktől függő önértékelési kontingenciák. Az önértékelésüket versengéssel növelő válaszadók szerkesztik a leggyakrabban Facebook-profiljukat. Bár a korábbi párkapcsolatok részét képezik a minta Facebookon képviselt „szociális tőkéjének”, a Facebookon való felvételük nem mutatott összefüggést a kötődéssel, sem pedig a kontingenciákkal. A válaszadók nagy része nem tartja fontosnak a fényképekhez és személyes információkhoz való hozzáférés korlátozását, ezen belül megengedőbbek az önértékelésükben Istenre támaszkodó személyek. *Következtetések:* Következtetéseink értelmében az ambivalens (belebonyolódott) kötődésnél a közösségi oldalakon zajló interakcióknak lehet korrektív hatása a kapcsolatok szempontjából, e kötődési minta által érintettek ugyanakkor hajlamosak az intenzív Facebook-használatra, csakúgy, mint azok a személyek, akiknél a belső, személyesebb kontingenciák gyengébbek, és a nyilvános kontingenciák (különösen a megjelenés) erősebbek.

Kulcsszavak: Internet, Facebook, önértékelési kontingenciák, kötődés

BEVEZETŐ

A világot átszövő internet a mindennapjaink részévé vált. A technológiák fúziójának köszönhetően már az „okostelefonok” többsége is teljes értékű internet-hozzáféréssel van felruházva. Szinte már csak a pénztárcánk szabja meg, hogy hol és mikor kerülhetünk kapcsolatba ismerőseinkkel, barátainkkal az interneten keresztül. Az Ericsson Consumer-Lab által 2013 januárjában lefolytatott kutatás megállapítása szerint a felhasználók negyven százaléka már az ágyból való kikelés előtt használja a mobiltelefonját, 70 százalékuk pedig a munkahelyére vagy iskolába való utazás során is mobilinternetezik. Ahogy a világ jelentős részén, úgy Magyarországon is a Facebook a vezető közösségi hálózat. A szociális média elemzésével foglalkozó socialtimes.hu szerint az oldalnak Magyarországon 2013-ban több mint négymillió-hatszázézer felhasználója van, ami az összlakosság 46,19%-át teszi ki. A Facebook minden bizonnyal megkerülhetetlen tényezővé lépett elő. Szinte mindenki ismer olyan példát, amikor egy-egy esemény, közérdekű információ a hivatalos csatornákat jelentősen megelőzve terjedt el a Facebookon, vagy onnan indulva vált közismertté. A vidget.hu portál 2013. augusztusi cikke szerint egy utas nemrégén tájékoztatást kért a Budapesti Közlekedési Központ (BKK) Facebook-oldalán, hogy miért vesztegel a metrószerelvény egy ideje az alagútban, pár percen belül ugyanott meg is érkezett a válasz. A Technet. idén májusban arról adott hírt, hogy leleményes károsultak rövid időn belül megtalálták az ellopott autójukat a Facebook segítségével. Azok, akik nincsenek jelen a közösségi hálózatokon, ma már nehezebben megközelíthetőek, kevesebb információhoz jutnak, vagy megkésve érnek el hozzájuk a hírek.

ELMÉLETI HÁTTÉR

Önértékelési kontingenciák

Birkenbihl (1997) így fogalmaz: „Amit az ember tesz (illetve nem tesz), végső soron mindig arra irányul, hogy környezete szemében pozitívnak tűnjék fel. Pozitív környezeti reakciók (pozitív visszajelzés) fényében vagyunk képesek önmagunkat is pozitívnak látni” (28. o.). Bowlby (1969, 1973) úgy véli, az önértékelés utáni vágy segít a szorongások és a félelmek kezelésében, az ez irányú igény kisgyermekkorban alakul ki, amikor kiszolgáltatottak, sérülékenyek és a felnőttek segítségére szorulók vagyunk. A korai kutatások az önértékelést átfogónak és egydimenziós konstrukciónak írták le (Piers, 1969, idézi Szenczi, 2008), például Rosenberg az önértékelést vonásként látja, amely időben és különböző élethelyzetekben stabil (Kernis et al., 1993; Rosenberg, 1979, idézi Crocker et al., 2006).

Az empirikus kutatások azonban egyre inkább a többdimenziós, több komponensből álló modelleket támasztják alá (Szenczi, 2008). Az önértékelés alakulásában ugyanis számos forrás, tényező játszik szerepet (Brennan és Bosson, 1998; Brennan és Morris, 1997). Az önértékelési kontingenciák – melyeket a legtöbb szerző stabil, kontextustól független jellemzőként ír le – olyan életerületeket jelentenek, amelyek kielégítő működtetése befolyásolja az adott személy értékeségének érzését (Crocker és Park, 2004). Befolyásolja őket a siker és a kudarc (Park, Crocker és Kiefer, 2007), egyes személyiségvonások, a jó közérzet, a célok követése és az interperszonális viselkedés minősége (Crocker és mtsai 2003; Park és Crocker, 2005; Park, Crocker és Mickelson, 2004). Az önértékelés függ az aktuális életeseményektől; az e területhez kapcsolódó esemé-

nyek pedig meghatározzák a hangulatot (Crocker és mtsai 2003; Crocker és Park, 2003). Crocker és Wolfe egyúttal arra is utal, hogy a kontingenciák hozzáférhetősége egyes kontextusokban akár eltérő is lehet (Higgins, 1996), sőt, az interperszonális tapasztalatok függvényében folyamatosan alakulhat. Az önértékelés sérülékenyebb azokon a területeken, amelyek az egyén számára fontosabbak, például az iskolai kudarc azoknál számít sokat, akik önértékelése ezen a pilléren nyugszik. Crocker és Knight (2005, 200. o.) így fogalmaz: „az önértékelés szempontjából nem annyira az fontos, hogy az magas vagy alacsony, hanem inkább az, hogy az egyén mit gondol, milyennek kell lennie, vagy mit kell tennie annak érdekében, hogy értékes ember legyen.” Crocker és mtsai (2003) hét, az önértékelést megalapozó területet, azaz *kontingenciát (CSW – contingencies of self-worth)* azonosítottak, melyek súlya egyénenként eltér: *mások elismerése, külső megjelenés, családi támogatás, morális viselkedés, tanulmányi teljesítmény, versengés, megfelelés Istennek.*

Az önértékelési kontingenciák előre jelzik a különböző viselkedésformákat, és egyes tevékenységek kedvelését; ez a hatás pedig független az általános önértékeléstől (Crocker, Luhtanen és Cooper, 2003). A pozitív önértékelésre való igény és a növelésére alkalmas célok erősen meghatározzák a magatartást (Crocker és Park, 2004). A megjelenéssel összefüggő önértékelés például befolyásolja a házibulikon való részvételt, a vásárlás gyakoriságát, a különböző közösségekben, társaságokban való tagságot és a gondoskodást, azonban negatív kapcsolatban áll a spiritualitással és a családdal töltött idővel. Az iskolai teljesítményből származó önértékelés pozitív összefüggésben áll a tanulóval töltött

idővel és negatív összefüggésben a társas összejöveteleken való részvétellel (Crocker, Luhtanen és Cooper, 2003). Stefanone és mtsai (2011) azt is feltételezték, hogy az önértékelési kontingenciák befolyásolják a Facebook használatának jellemzőit is. Eredményeik szerint az ún. „nyilvános” (public), külső forrásokkal összefüggő kontingenciák (mások elismerése, külső megjelenés, versengés) összefüggésben álltak a fényképek megosztásával, míg a „magánjellegű” (privát) kontingenciák (morális viselkedés, családi támogatás, megfelelés Istennek) negatív kapcsolatot mutattak az online töltött idővel. A fényképek megosztásával a külső megjelenés mutatta a legerősebb kapcsolatot.

Facebook-használat és kötődés

A kötődélmélet központi kérdése, hogy a korai interakciók miképpen befolyásolják az érzelmszabályozást és a biztonságérzést (Bowlby, 1973, 1982). A biztonságosan kötődők, akik melegszívű, válasz kész felnőttek mellett nevelkedtek, nem félnek mások közelségétől; ellentétben az elkerülően kötődő személyekkel, akik alapvetően rideg, nem válasz kész felnőttekkel nevelkedtek, és ezért a magány, elhúzóadás állapotában érznek biztonságot (Bartholomew, 1990). Hazan és Shaver (1987, idézi Bartholomew és Horowitz, 1991) három kötődési kategória alapján osztályozta a felnőttkori szerelmi kapcsolatokat. Az eredmények szerint azoknak, akik nem kötődtek biztonságosan, több negatív élményük és elképzelésük volt a szerelemtől és rövidebb párkapcsolataik alakultak ki, valamint kevésbé előnyös leírásokat adtak a saját szüleikkel való gyermekkori kapcsolatokról. Bartholomew és Horowitz (1991) továbbgondolták, valamint bővítették a fenti modellt, így a négy kategóriát két dimenzió

mentén helyezték el. Az egyik tengely mentén az énkép lehet pozitív vagy negatív – alacsony vagy magas szorongással jellemezhető –, a másokra vonatkozó tengelynél pedig a másik fél megbízhatónak és elérhetőnek, vagy megbízhatatlannak és elutasítónak minősülhet. A kötődési mintázat az egész életünket meghatározza (Bowlby, 1973, 1982; Bartholomew és Horowitz, 1991), a biztonságosan kötődőknek általában magasabb önértékelésük van, mint azoknak, akik bizonytalanul kötődnek (Bylsma, Cozzarelli és Sumer, 1997; Park, Crocker és Mickelson, 2004).

A Facebook-használat vonatkozásában Rao és Madan (2013) jelentős különbségeket találtak azon bizonytalan és biztonságos kötődésű felhasználók között, akik a Facebookon sok időt töltenek. A bizonytalanul kötődők alacsony önértékelésűek, önmagukat és másokat is negatívan ítélik meg, ezért a Facebook segítségével élhetik át a valakihez való tartozás érzését, a kötődés élményét. Ezzel szemben a biztonságos kötődésűeknek a családdal való kapcsolattartás és a közösségbe való beilleszkedés fontosabb a virtuális világnál, a Facebook csak egyetlen tevékenység sok más között, amelyet kapcsolataikban működtetnek.

Saját vizsgálatunkban a Facebook-használat egyes paraméterei, az önértékelési kontingenciák és a kötődési minták kapcsolatát tártuk fel, arra a kérdésre koncentrálnak, hogy e lelki tényezőkkel a közösségi média használatának mely formája és vonatkozása függ össze a legerősebben. Rao és Madan (2013) vizsgálatával szemben, akik a kötődési stílust dichotomként kezelték (biztonságos és bizonytalan kötődés) mi a Bartholomew és Horowitz (1991) által javasolt, árnyaltabb képet adó négy kategorizációs lehetőséget nyújtó eljárást használtuk.

Hipotézisek

Hipotéziseink a szakirodalmi adatok fényében a következők voltak:

1. A magán- (privát) kontingenciák magasabb értékei alacsonyabb mértékű Facebook-használatot eredményeznek. Feltételezzük, hogy azoknak, akik az önértékelésüket nem a kívülről érkező visszajelzésre alapozzák, kisebb mértékű visszajelzésre van szükségük a Facebookon található közösségtől (Stefanone és mtsai, 2011 nyomán).
2. A magasabb értékkel bíró külső megjelenés kontingencia magasabb mértékű Facebook-használatot mutat. Azoknak, akik az önértékelésüket nem belülről érkező visszajelzésre alapozzák, nagyobb mértékű visszajelzés szükséges a Facebookon található közösségtől (Stefanone és mtsai, 2011 nyomán).
3. A külső megjelenés kontingenciában magasabb értéket elérő egyének több képet osztanak meg magukról és ezt szélesebb körben teszik hozzáférhetővé (Stefanone 2011).
4. A Facebookot leginkább a belebonyolódott kötődésűek fogják használni, mert ők másokat pozitívan értékelnek, de önmagukban bizonytalan személyek, akik sokat aggódnak kapcsolataik miatt (Nagy, 2005 nyomán).

Mivel magyar mintán a CSW kérdőívet elsőként mi magunk alkalmaztuk, járulékos kérdésként megvizsgáltuk a CSW magyar mintára vonatkozó reliabilitását és validitásmutatóit.

MÓDSZER

Minta

A vizsgált minta 460 válaszadóból tevődött össze, a főiskola nemi arányainak megfelelően, 412 nőből és 48 férfiből áll. A csoport

középfokú és felsőfokú végzettségűeket foglal magába, előbbiek túlsúlyával. A vizsgálati személyeink átlagéletkora 26,81 év (szórás: 8,406). A minta Facebook-penetrációja eléri a 98,9%-ot, tehát szinte kivétel nélkül mindenkinek van Facebook-profilja (a penetráció hazánkban a Metropol adatai szerint 42,1%-os). A válaszadók 41 százaléka nem csak számítógépen, hanem az okostelefonján keresztül is rendszeresen be szokott jelentkezni a közösségi portálra.

Mért változók

1. Demográfiai adatok: Nem, kor, végzettség.
2. Facebook-használattal kapcsolatos kérdések: használat gyakorisága, kapcsolattartás családtagokkal, ismerősökkel, ismeretlenekkel, fényképek megosztásának beállításai.
3. Párkapcsolatokat érintő kérdések: megjelennek-e a Facebook-ismerősök sorában a korábbi párkapcsolatok, miként, milyen gyakorisággal, milyen formában történik a korábbi partnerekkel való kapcsolattartás.
4. Kötődés mérése: közvetlen kapcsolatok élményei kérdőív (ECR-R, *The Experiences in Close Relationships-Revised*, Fraley, Waller, and Brennan, 2000; magyarul Nagy László, 2005), valamint RQ (Bartholomew és Horowitz, 1991).
5. Önértékelési kontingenciák (CSW – *Contingencies of Self-Worth*; Crocker és Wolfe, 2001).

Mérőeszközök

Közvetlen Kapcsolatok Élményei Kérdőív (ECR-R, Fraley, Waller és Brennan, 2000; magyarul Nagy László 2005): Az ECR egy 36 állításból álló, a kötődés mérésére használt önkítöltős kérdőív. Két dimenziója a közvetlen kapcsolatokban átélt szorongás és elkerülés mértékét méri, a vizsgálati személyek ezek alapján besorolhatók Bartholomew négy

kötődéskategóriájának egyikébe (biztonságos, elutasító-elkerülő, félelemteli és belebonyolódott). Az elkerülés dimenzió azt mutatja meg, hogy az egyén mennyire hajlamos intim kapcsolataiból érzelmileg kívül maradni, félelmet érezni a kötődéssel, függőséggel kapcsolatban. A kötődési szorongás dimenziója jelzi, hogy az egyén mennyire hajlamos megélni az elhagyástól, elutasítástól való félelmet, mekkora a másoktól érkező megerősítésre és elfogadásra való igénye. A biztonságosan (secure) kötődő egyén jól kezeli az intimitást és az autonómiát, az elárasztott/belebonyolódott (preoccupied) személy esetében a kapcsolatok kötik le minden mentális kapacitását. Az elutasító (dismissing) elutasítja az intimitást, függésellenes, a félelemteli/rettegő (fearful) fél az intimitástól és szociálisan elkerülő (Láng, 2009).

A magyar változat teljesíti a reliabilitás és validitás általános kritériumait és szabadon használható (Nagy, 2005).

Kapcsolati Kérdőív (RQ, Bartholomew és Horowitz, 1991): A mérőeszköz faktorai: biztonságos kötődés, belebonyolódott (elárasztott), elkerülő, félelemteli kötődés. A kérdőív összesen 4 tételből áll, valamennyi állítás egy-egy kötődési stílust mér, hétfokú skálán, egyáltalán nem értek egyet–teljesen egyetértek végpontokkal. A pontosabb mérés érdekében egy-egy tétel több állítás csoportjából tevődik össze. A személy abba a kötődési stílusba tartozik, amelyet önmagára legjellemzőbbnek ítél, azonban kisebb mértékben más kötődési stílus is jellemző lehet rá. Bartholomew és Horowitz (1991) szerint a biztonságosan kötődő felnőtteknek jó az önbizalmuk, pozitívan értékelik önmagukat és kapcsolataikat, képesek hosszan tartó kapcsolatok kialakítására és fenntartására. A belebonyolódott kötődési stílussal rendelkező

egyéneket magas kapcsolati szorongás jellemzi, gyakran érzik úgy, hogy sokkal nagyobb fokú intimitásra vágnak, mint partnerük, ami aggodásukat tovább fokozza. A félelemteli kategóriába tartozó személyek önmagukról kialakított képe negatív, félnék a visszautasítástól, kerülik az intim kapcsolatokat, hogy megóvják sérülékeny önképüket. Az elkerülő kategóriába sorolható személyek függetlenségre törekcszenek, önmagukat pozitívan értékelik, de a mások iránti bizalmatlanságuk miatt mégis elzárkóznak a közeli kapcsolatokról.

Önértékelési Kontingenciák Kérdőíve (CSW, Crocker és Wolfe, 2001, Crocker és mtsai, 2003): A 35 tételből álló kérdőív kitöltői hétfokú Likert-skálán ítélik meg a tételeket egyáltalán nem jellemző–teljesen jellemző végpontok közt. A mérőeszköz faktorai: családi támogatás; versengés („többre becsülöm önmagam, ha másoknál jobban teljesítek”); külső megjelenés („amikor vonzónak tartom magamat, jól érzem magam a bőrömben”); megfelelés Istennek („rosszul érzem magam, amikor úgy vélem, nem követem Isten szavát”); tanulmányi teljesítmény („többre becsülöm önmagam, ha jól teljesítek az iskolában”); morális viselkedés („amikor saját erkölcsi értékrendemet követem, ez erősíti az önbizalmamat”); mások elismerése („nem érdekel, mit gondolnak rólam mások”). Crocker és mtsai (2003) szerint a jelzett kontingenciák 8 és fél hónapos követési időnél is stabilnak mutatkoztak. A magyar verziót mi magunk készítettük, a mérőeszközt kezdetnek két független fordító fordította le angolról magyarra. A korrekciók után másik két fordító végezte a visszafordítást magyar nyelvről angol nyelvre. A végleges változat egy szakfordító javaslati alapján alakult ki. Jelen vizsgálatot megelőzően a mérőeszköz működését közvetlen

környezetünkben kisebb kényelmi mintavétellel is teszteltük.

Mindezen mérőeszközök mellett, a minta 60 személyével két további mérőeszközt is felvettünk a CSW validálásának céljával: a John-féle Big Five Inventort (BFI), valamint a Rosenberg-féle önértékelési skálát.

A **Big Five Inventory** (BFI, John és mtsai, 1991): Az általános személyiségjellemzők öt nagy dimenzióját feltáró 44 tételes kérdőív. Gyors és rugalmas mérőeszköz, olyan esetekre, amikor nincs szükség a személyiség differenciáltabb leírására. Az egyes vonások leírását kontextusba foglalt mellékevek biztosítják, így segítve a vonás értelmezését: pl. érzelmileg stabil, nem borul ki könnyen; néha goromba és kíméletlen másokkal. A mérőeszköz az alábbi öt dimenziót tárja fel: extravertió, barátságosság, lelkiismeretesség, érzelmi instabilitás, nyitottság.

Rosenberg-féle Önértékelés Skála (Rosenberg, 1965): Rosenberg tíztételes, önértékelést mérő eszköze Magyarországon már több évtizede használatos, hazai mintán megbízhatóság és validitás szempontjából megfelelőnek találták (Kiss, 2009). Minden tétel négy állítást tartalmaz, négyfokú szöveges válaszadási lehetőséggel, teljes egyetértés és teljes egyet nem értés végpontokkal.

Eljárás

Vizsgálatunkat internetes adatfelvétel útján végeztük. Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola hallgatóit a Neptun rendszerén keresztül kértük fel egy internetes kutatásban való részvételre a Facebook-használat témájában. A vizsgálatot az AVKF tudományos rektorhelyettesének beleegezésével végeztük, aki etikai szempontból is megvizsgálta és megfelelőnek találta a kutatást. Azonos felkérést a Facebookon, hallgatói körben is terjesztettünk. A kutatásban való részvétel anonim és önkéntes volt.

EREDMÉNYEK

Leíró statisztika

A mintának csak ötöde látogatja közösségi oldalt ritkábban, mint naponta. A naponta többször bejelentkezők és a mindennapos látogatók vannak a legtöbben (35,7% és 37%). Mintánk 38 személyénél szinte addiktív jellegű használatról beszélhetünk, hiszen a válaszadó óránként, vagy állandóan a Facebookot nézi. Többséget alkotnak azok a személyek, akik személyes és alkalmi ismerőseikkel tartják a kapcsolatot. Nem elterjedt az ismeretlenekkel való kapcsolattartás (2,8%). A minta harmada számára ez az oldal döntően nem a családtagokkal, hanem a tágabb ismeretségi körrel való kapcsolatok ápolására szolgál (31,7%), a többiek a közösségi hálók útján a családtagokhoz is kapcsolódnak (1. táblázat).

Önmegjelenítésre vonatkozó kérdéseink körében külön vizsgáltuk a Facebook-adatok biztonsági beállításait, például azon kérdéseket, hogy adott személy kinek ad hozzáférést személyes fényképeihez. Itt a mérsékeltén óvatosak alkotnak többséget, akik csak ismerőseiknek teszik lehetővé fényképeik megnézését (71,7%). Szintén az önmegjelenítéshez tartozóan vizsgáltuk, hogy adott személy törölt-e fényképet magáról vagy sem, eredményeink szerint a minta többségénél (60%) ez már előfordult (2. táblázat).

Az adatokból kiolvasható, hogy a minta 44,6%-a a korábbi párkapcsolatokat is Facebook közösségi hálója részének tekinti, 28% pedig nem, és 25,2% csak egyes párkapcsolatokat vett fel az ismeretségi körébe (3. táblázat). Meglepő adat, hogy a minta megközelítően egyharmadának van olyan korábbi partnere, akivel csak a Facebookon tartja a kapcsolatot. A Facebook ilyenformán alkalmasnak tűnik arra, hogy a személyes kap-

csolati háló azon szereplőinek helyet adjon, akik már nem a valódi, hanem a virtuális realitásban, egy biztonságos távolságban léteznek, de adott személy történetének a részei.

1. táblázat. Facebook-használat

Milyen gyakran használod a Facebookot? (%)	
Ritkábban, mint naponta	19,1 (88)
Naponta	35,7 (164)
Naponta többször	37,0 (170)
Óránként	5,4 (25)
Szinte állandóan	2,8 (13)
Kivel tartod a kapcsolatot a Facebookon? (%)	
Csak személyes jó ismerőseimmel	41,3 (190)
Személyes jó ismerőseimmel, és alkalmi ismerőseimmel	52,4 (241)
Ismerőseimen kívül ismeretlenekkel is	2,8 (13)
Családtagjaidal Facebookon is tartod-e a kapcsolatot? (%)	
Általában igen	34,1 (157)
Csak a távol élő családtagokkal	31,3 (144)
Általában nem	31,7 (146)

2. táblázat

Személyes adatok beállításai

Kinek adsz hozzáférést fényképeidhez? (%)	
Mindenkinek	17,4 (80)
Csak az ismerőseimnek	71,7 (330)
Csak családtagjaimnak vagy közeli barátaimnak	7,6 (35)
Előfordult-e, hogy töröltél képet magadról a Facebookon? (%)	
Igen	60,0 (276)
Nem	31,5 (145)

3. táblázat. Párkapcsolatok a Facebookon

A volt (régebbi) párkapcsolataid ott vannak-e az ismerőseid között? (%)	
Igen	44,6 (205)
Nem	28,0 (129)
Részben	25,2 (116)
Régebben igen, most már nem	2,2 (10)
A volt (régebbi) párkapcsolataiddal tartod-e a kapcsolatot a Facebookon? (%)	
Igen	15,7 (72)
Nem	56,5 (260)
Egyesekkel	27,8 (128)
Van-e olyan volt párkapcsolatod, akivel csak a Facebookon keresztül tartod a kapcsolatot? (%)	
Igen	32,0 (147)
Nem	57,6 (265)

A kötődési stílus besorolására az ECR és az RQ mutatók együttes mérlegelése alapján került sor. Biztonságos kötődésű személynek például vizsgálatunkban azt tekintettük, akinél az RQ biztonságos kötődés alskála értéke magasabb volt a többi alskála értékénél, valamint az ECR szorongás és az elkerülés alskálákon a magyar átlaghoz viszonyítva alacsonyabb értéket láttunk (Nagy, 2005). A többi kötődési stílusnál is hasonlóan, a mérőeszközök kiértékelési útmutatója szerint jártunk el (pl. elkerülő kötődés esetében ECR-ben alacsony szorongás, magasabb elkerülés „kombináció”, RQ: magasabb elkerülő kötődés értékek). Azon rendkívül kis számú személyt, akinél a két mérőeszköz értékei lényeges ellentmondásban álltak (a két mérőeszköz szerint az illető radikálisan eltérő kötődésű volt), kihagytuk az elemzésből. Kötődési stílus változónkat tehát a két mérőeszköz értékeinek együttes figyelembevételével, az RQ szerzői által is használt csoportosítás szerint képeztük: biztonságos, félelemteli,

belebonyolódott és elkerülő kötődést megkülönböztetve.

Miután az RQ magyar standardja még nem publikált, a mérőeszköz átlagait ellenőrzésként összevetettük a külföldi átlagokkal (Bartolomew és Horowitz, 1991), és nem találtunk számottevő, statisztikailag szignifikáns eltérést. Az ECR szorongás és elkerülés mutatója viszont a magyar szakirodalmi adatokhoz képest magasabb volt (Vankó, 2012). Mintánkban a biztonságos kötődés volt a leggyakoribb, de annak összesített aránya lényegesen alulmaradt a szakirodalmi adatokhoz képest. Reprezentatív kutatásokban a biztonságos kötődés a világban eddig mért legalacsonyabb aránya 56 százaléknyi (Nagy, 2005). Jelen vizsgálatban az egyértelműen biztonságosan kötődők aránya összesen 45,4%, a félelemteli kötődésűek a minta 21,1%-át, a belebonyolódottak 21,3%, míg az elkerülők a minta 12,2%-át teszik ki.

A kötődési stílus és a Facebook-használat összefüggései

A Facebookot leggyakrabban használók a belebonyolódott kötődésűek voltak, a legritkábban használók pedig a biztonságos és az elkerülő kötődésűek, így az ezzel kapcsolatos hipotézisünk igazolódottnak látszik. Szignifikáns eltérés volt a biztonságos és a belebonyolódott kötődésűek Facebook-használatának mértéke között is ($p = -2,681$; $p = 0,0481^*$). A biztonságos kötődésűek nagyobb valószínűséggel tartanak kapcsolatot a Facebookon keresztül olyanokkal is, akiket kevésbé, esetleg egyáltalán nem ismernek [$F(3; 456) = 3,738$; $p = 0,0112^{**}$]. Nemcsak a biztonságos, hanem a belebonyolódott kötődés mértékével is nő annak valószínűsége, hogy a személy idegekkel is kapcsolatba lépjen [$F(3; 456) = 3,457$; $p = 0,0164^{**}$]. Az elkerülő kötődésűek kisebb valószínűséggel tartják a kapcsolatot család-

tagjaikkal a Facebookon keresztül, egyúttal feltételezhető, hogy ugyanez a tendencia a való életre is igaz lehet [$F(3; 456) = 2,817$; $p = 0,0387^*$]. Nem találtunk azonban szignifikáns eltérést az egyes kötődési stílusok közt aszerint, hogy a válaszadók kinek adnak hozzáférést személyes fényképeikhez ($\chi^2 = 4,819$; $p = 0,8498$). Korrelációs számítás adatai alapján a Facebookon elérhető ismerősök és az oda posztolt fényképek száma független a kötődési stílus mutatóktól.

A CSW reliabilitás- és validitásmutatói

Következő lépésben megvizsgáltuk a CSW önértékelési kontingenciák és a Facebook-használat közti összefüggéseket; ezt megelőzően azonban szükségessé vált a CSW reliabilitásának és egyes validitásmutatóinak tesztelése. Az itemanalízisből nyert Cronbach-alfa és valamennyi tétel reliabilitásmutatója rendkívül magas volt, amiből arra következtethetünk, hogy nem volt szükség a tételek átfogalmazására vagy elhagyására ($\alpha = 0,86$, *a if item deleted* mutató valamennyi tétel esetén 0,80 felett, az alskálák esetében 0,65 és 0,96 között). A magyar átlagok nem tértek el szignifikánsan az amerikaiaktól (Crocker és mtsai, 2003).

A validitás ellenőrzése érdekében megvizsgáltuk négy egyszerű, kérdőívünkben járulékosan feltett, dichotom válaszlehetőségekkel ellátott, életmódra vonatkozó kérdés kapcsolatát a CSW-értékekkel. E négy kérdést változatlanul vettük át Maricutoiu és mtsai (2012) tanulmányából, melyben a CSW validálására használták őket. A mutatók a következők voltak: 1. Éjszakai munkavégzés gyakorisága a feladatok befejezése érdekében (kapcsolat várható a tanulmányi teljesítmény mutatóval). 2. Templomba járás és gyónás gyakorisága (kapcsolat várható a megfelelés Istennek mutatóval). 3. Diétázás (kapcsolat várható a külső megjelenés változóval). A korábbi kutatások eredményével ellentétben a diétázás nem függött össze a CSW külső megjelenés faktorával, azonban kapcsolatban állt a mások elismerése faktorral [egy másik „nyilvános” kontingenciával, $F(2; 457) = 5,417$, $p = 0,0047^{**}$]. Hétköznapi értelemben ez jól magyarázható, hiszen a diéta a szociális megfelelés céljával is történhet, nemcsak az előnyös külső elérése érdekében. A gyónás és a templomba járás szokása a korábbi vizsgálat adataival összhangban egyértelműen az Istennek való megfeleléshez kapcsolódott [$W(5; 17,8) = 11,983$, $p = 0,0000^{**}$ és $F(6; 53) = 6,953$, $p = 0,0000^{***}$].

4. táblázat. A CSW, a BFI és a Rosenberg önértékelési skála mutatók kapcsolata

		Családi támogatás	Versengés	Külső megjelenés	Megfelelés Istennek	Tan. telj.	Morális viselkedés	Elismerés
Barátságosság	r	0,036	0,005	-0,004	0,403(**)	0,239	0,143	0,215
	p	0,784	0,967	0,973	0,001	0,066	0,275	0,098
Lelkiismeretesség	r	0,224	0,257(*)	0,098	0,178	0,310(*)	0,201	0,212
	p	0,086	0,047	0,457	0,174	0,016	0,123	0,105
Nyitottság	r	-0,131	0,003	-0,139	0,323(*)	-0,114	0,133	-0,165
	p	0,317	0,982	0,291	0,012	0,387	0,309	0,208
Rosenberg önértékelési skála	r	-0,096	0,012	-0,370(**)	0,004	-0,090	-0,102	-0,437(**)
	p	0,464	0,930	0,004	0,974	0,496	0,439	0,000

Az éjszakai munkavégzésnek nem volt kapcsolata a tanulmányi teljesítmény faktorral.

A CSW konstruktív validitásához szintén adalékul szolgál a CSW, a BFI és a Rosenberg önértékelési skála mutatói közti korreláció (4. táblázat – a szignifikáns összefüggéseket mutató dimenziók megadására szorítkoztunk). Összefüggés mutatható ki a barátságosság, nyitottság és az Istennek való megfelelés, valamint a lelkiismeretesség és a tanulmányi teljesítmény közt; korábbi vizsgálatokból mindhárom eredmény ismeretes (pl. Maricutoiu és mtsai, 2012; Crocker és mtsai, 2003). Zeigler-Hill (2006) szerint a barátságosság és a nyitottság általában véve a kapcsolatokban megélt közelség, fokozottabb bizalom velejárója, illetve Saroglou és Jaspard (2003) szerint a vallásosság kapcsolatban áll a barátságosság magasabb értékével, esetenként az erősebb nyitottsággal is. A Rosenberg önértékelési skálával a CSW két skálája mutatott összefüggést, a mások elismerése és a versengés (a Rosenberg-skála alacsonyabb értékei jelzik a magasabb önértékelést). Az eredményekből, az elméleti háttérrel összhangban, arra következtethetünk, hogy a CSW mérési tartománya nyilvánvalóan tágabb, mint az általános önértékelést mérő Rosenberg-skáláé.

Önértékelési kontingenciák és Facebook-használat

Mint már említettük, Stefanone és mtsai (2011) az önértékelési kontingenciákat két csoportba sorolták. Az egyik kontingenciacsoportba a megjelenés, mások elismerése, versengés került. Ezek az ún. nyilvános, „public” kontingenciák, amelyek a mindennapi interakciók során erősítik az önértékelést. A másik csoportba került a többi, személyesebb, „mélyebb” kontingencia, melyek akár spirituális jellegűek is lehetnek, ezeket

„privátnak” nevezték. Saját vizsgálatunkban a privát kontingenciák értékei lényegesen alacsonyabbak azok esetében, akik intenzív Facebook-használók, tehát óránként, vagy akár állandóan a Facebookot nézegetik [$F(4; 455) = 6,212; p = 0,0001^{***}$] Ez az eredmény ellentmond Stefanone (2011) eredményeinek, aki nem talált összefüggést a kontingenciák és a Facebook használatának mértéke között.

5. táblázat

A CSW-mutatók kapcsolata
a Facebook-használat gyakoriságával

Külső megjelenés		
	Átlag	Szórás
Ritkábban, mint naponta	23,03	5,594
Naponta	23,82	4,931
Naponta többször	25,13	5,164
Óránként	26,36	5,816
Szinte állandóan	27,77	4,106
Megfelelés Istennek		
	Átlag	Szórás
Ritkábban, mint naponta	19,93	10,02
Naponta	20,09	10,45
Naponta többször	17,12	9,98
Óránként	16,4	10,38
Szinte állandóan	15,31	9,953
Morális viselkedés		
	Átlag	Szórás
Ritkábban, mint naponta	27,5	4,571
Naponta	27,32	4,742
Naponta többször	25,73	4,765
Óránként	23,08	6,103
Szinte állandóan	23,54	4,371

Az 5. táblázatból látható, hogy a Facebook-használat gyakoriságának növekedésével párhuzamosan nő a külső megjelenésnek az

önértékelésben megmutatkozó fontossága [$F(4; 455) = 5,162; p = 0,0004^{**}$]. A vallásosabb vizsgálati személyek (magasabb megfelelés Istennek mutató) ritkábban használják a Facebookot [$F(4; 455) = 7,670; p = 0,0000^{**}$]. Ritkábban járnak a Facebookon azok is, akik önértékelésüket a morális viselkedéstől teszik függővé [$F(4; 455) = 7,670; p = 0,0000^{**}$].

Egyetlen esetben sem mutattunk ki szignifikáns különbséget a Facebookot ismerősökkel és ismeretlenekkel is kapcsolattartásra használók csoportjai között, így levonható a következtetés, hogy e területtel az önértékelési kontingenciák nem függenek össze. A Facebooknak kontaktus céljára való használata a kontingenciák egyikével sem mutatott kapcsolatot. Meglepetésre a személyes fényképekhez való hozzáférés tekintetében az Istennek való megfelelés mutatójánál jelentkezett különbség [$F(3; 456) = 2,754; p = 0,0421^*$] és nem a várt külső megjelenés kontingenciánál. Azok, akik nyilvánosabban kezelik személyes fényképeiket, e szempont mentén magasabb értékekkel jellemezhetők, tehát önértékelésük fenntartásában a vallás fontosabb szerepet játszik.

Eltérés látható abban is, hogy a személyek havonta mennyi időt töltenek profiljuk testre szabásával. Nincs eltérés az önértékelési kontingenciák tekintetében azok közt, akik kapcsolatban állnak korábbi párkapcsolataikkal a Facebookon keresztül, és akik nem. A Facebookon elérhető ismerősök és az oda posztolt fényképek száma szintén az önértékelési kontingenciáktól függetlenül alakult.

DISZKUSSZIÓ

Kutatásunkban arra a kérdésre kerestük a választ, hogy kapcsolatban állnak-e a Facebook-használat paramétereivel az önértékelési kontingenciák és a kötődési stílusok. Az

eredményekből kitűnik, hogy mindkét tényezőcsoport összefügg a közösségi hálók használatával, a kapcsolat a kötődés esetében egyértelműbb és világosabban magyarázható.

A kontingenciák mérőeszközét, a CSW-t megfelelő pszichometriai mutatókkal rendelkező eszköznek találtuk, azzal együtt is, hogy a jövőben további validáló vizsgálatokra lehet szükség. Első hipotézisünk beigazolódott, ugyanis vizsgálatunkban a Facebook-használat ritkább azoknál, akiknél az ún. „privát” kontingenciák erősebbek (különösen a morális viselkedés és az Istennek való megfelelés készítése). Ez az eredmény ellentmond Stefanone és mtsai (2011) eredményeinek, akik nem találtak összefüggést a kontingenciák és a Facebook-használat mértéke között. Az önértékelést erősítő kapcsolati és morális tényezők, azaz a „belső” kontingenciák (Crocker és Wolfe, 2001) inkább az egészségesebb mértékű, illetve ritkább Facebook-használatot valószínűsítik. Az intenzív Facebook-látogatók esetében kimutattuk a külső megjelenés, az egyik „külső” megerősítőktől függő önértékelési kontingencia szerepét, ami a második hipotézisünket igazolja. Ez némileg ellentmond Zeigler-Hill (2006) következtetéseinek, aki szerint a külső megjelenés kontingencia nem állt összefüggésben az interperszonális kapcsolati működésekkel, de egybevág Stefanone és mtsai (2011) eredményeivel. Saját vizsgálatunk adatai szerint azoknál intenzív a Facebookon való jelenlét, akiknél a megjelenés erősen befolyásolja az önértékelést. Ily formán a Facebookon való jelenlét az önmegjelenítés egyik metaforikus, virtuális formájának tekinthető, és együtt változik a fizikai nyilvánosság előtti kedvező önprezentáció vágyával.

A felhasználók többsége, 73,7% havi gyakoriságnál is ritkábban szerkeszti a Facebook-profilját, 11,1% pedig havonta fél órát

szán rá, tehát e tevékenység végeredményben nem elterjedt. Facebook-profiljukat az önértékelésüket versengéssel növelők szerkesztik a leggyakrabban, talán azért is, hogy „versenyképesebbek” maradjanak. Mindez összhangban van Stefanone és mtsai (2008) eredményeivel, akik szerint egyesek versengési készítés okán töltöttek több időt a profiljuk szerkesztésével. A versengési kontingencia továbbá Zeigler-Hill (2006) szerint is jelentősen összefügg az internetes önprezentációval.

Ez részben egybevág Stefanone és mtsai (2011) eredményeivel, akik azt találták, hogy a nők sok időt töltenek a profiljuk csinosításával. Ugyanennek a csoportnak egy másik része viszont nagyon keveset szépít Facebook-profilján, vélhetően azért, mert talán más, a Facebooktól független területen éli meg rivalizálását [$F(5; 454) = 2,574$; $p = 0,0260^*$].

Nem igazolódott be az a (harmadik) hipotézisünk, hogy a külső megjelenésre alapozó kontingenciával együtt jár a nagyobb mennyiségű fénykép megosztása, szélesebb körű hozzáféréssel. A fényképek hozzáféréssel kapcsolatban a minta nagy része (71,7%) nem alkalmaz jelentős korlátozást, a teljes ismeretségi körben elérhetővé teszi őket. Meglepő módon az Istennek való megfelelés magasabb mértéke jelentette a szélesebb körben közzétett képeket. Feltételezzük, hogy ennek az lehet a magyarázata, hogy akinek mélyen belülről fakadó önértékelési alapja van, az kevésbé tart a Facebook közösségétől jövő esetleges negatív visszajelzéstől, így bátrabban közöl magáról fotókat. A vallásos Facebook-használók (akik önértékelésüket Isten szeretetétől teszik függővé) e téren nagyobb bizalommal vannak mások iránt, a Big Five-val kialakult korrelációk értelmében ugyanők emberi kapcsola-

lataikban általában is elfogadóbbak, barátságosabbak, nyitottabbak.

Összességében, ahogyan ezt Crocker, Luhtanen és Cooper (2003) is sugallják, az önértékelési kontingenciák előre jelzik a különböző viselkedési formákat és egyes tevékenységek kedvelését, így a Facebook-használatot is. Stefanone és mtsai (2011) eredményeivel összhangban, a virtuális világban való viselkedés szempontjából a személyes, privát kontingenciákat találtuk jelentősnek, melyek leginkább a Facebook-használat gyakoriságát befolyásolták. Az erős privát kontingenciák védenek a nagyon intenzív használat ellen, ami érthető, hiszen a személy önértékelése ilyen esetekben inkább belső megerősítőkre támaszkodik (erény, Isten szeretete), nem pedig a közösségi médiából nyert visszajelzésekre.

Az intenzív Facebook-használatra a belebonyolódott kötődés hajlamosít a leginkább, ahogyan ezt negyedik hipotézisünkben feltételeztük. A biztonságosan kötődők – akik mintánkban egyébként alulreprezentáltak – bátrabban lépnek kapcsolatba a Facebookon ismeretlenekkel, hasonlóan a belebonyolódott kötődési mintájú válaszadókhoz. A két csoport motivációi azonban eltérők lehetnek. A belebonyolódott csoportnál magyarázati lehetőségnek tekintjük a kapcsolatok miatti fokozott szorongást és aggodást, amelyet e csoport tagjai éppen az intenzívebb kommunikáció útján törekednek oldani. Az e csoportba tartozók kapcsolati önértékelése alacsonyabb, esetenként szerethetőségükben is kételkednek, minek következtében a virtuális világban komfortosabban kommunikálhatnak, mint a való életben, az ott kapott visszajelzések oldják szorongásaikat (Anders és Tucker, 2000; Jenkins-Guarnieri és mtsai, 2012; Marshall és mtsai, 2013). Korábbi vizsgálati adatok is megerősítik, hogy e cso-

port tagjai több kommentet tesznek közzé a közösségi hálón (Andangari, Gumilar és Godwin, 2013). Whitty (2003) Winnicott elméletéből levezetett magyarázata nyomán az internet e válaszadók számára olyan potenciális teret jelent, ahol kreatív módon találkozik a belső realitás és a külső valóság. Az internet a kikapcsolódás, játék és a kreativitás tere lehet, a kapcsolatok gyakorlóterepe, ahol a kapcsolati kudarc kevésbé fáj, és kisebb valószínűséggel fordul elő. A Facebookon bárkivel könnyebben, a külső megjelenés vagy a nonverbális viselkedés zavaró hatásai nélkül kommunikálhatunk. A közösségi hálón az ismerősök – vagy akár ismeretlen társak – bármikor elérhetők, a kellő pillanatban megoszthatjuk velük érzéseinket és gondolatainkat, és szükség szerint támaszt nyújthatnak. A gyengébb kötődési mintával rendelkezők számára mindez kulcsfontosságú. Mindemellett a belebonyolódott kötődésű válaszadókkal ellentétben az elkerülő kötődésű személyek nem érzik magukat otthonosan a Facebookon. Kutatási adataink szerint kevésbé veszik fel ismeretségi hálójukba családtagjaikat, ahogyan vélhetően a való életben is hajlamosabbak távolságot tartani. Az előzetes kutatási adatok szerint az e kötődési csoportba tartozó személyek a Facebookot kevésbé szívesen használják (Marshall és mtsai, 2013; Oldmeadow és mtsai, 2013). Úgy érzik, egyedül is jó nekik, a Facebookon történeteket pedig – korábbi kötődési tapasztalataikhoz hasonlóan – akár még fájdalmasnak is élhetik meg (Andangari, Gumilar és Godwin, 2013).

A Facebook egyszerre használható a meglévő kapcsolatok fenntartására, illetve új ismeretségek kialakítására, de a felhasználók általában elsődleges céljának az előbbit tekintik, az oldal segítségével egyfajta szociális tőkét működtetnek (Lampe, Ellison

és Steinfield, 2006). Ebbe a keretbe illeszkedik, hogy válaszadóink jelentős részének (megközelítőleg 70 százalékanak) van olyan korábbi párkapcsolata, amelynek emlékét már csak a Facebookon fennálló ismeretség őrzi. Ennél jóval kisebb részük ápol kapcsolatot a régi partnerrel a Facebook útján (15,7%). Meglepő módon a korábbi párkapcsolatoknak a Facebookon való fenntartása sem a kötődéssel, sem pedig a kontingenciákkal nem mutatott összefüggést.

Stefanone és mtsai (2011) érvelése szerint a fényképek megosztása a közösségi hálózaton arra hivatott, hogy jelezze a kapcsolatokhoz való viszonyt és figyelmet keltsen. Saját válaszadóink esetében az önértékelési kontingenciák, valamint a fényképek és egyéb személyes információk megosztásának szabályozása vagy azok törlése között minimális kapcsolat volt. Ez végeredményben nem mond ellent a szakirodalomnak, hiszen közelmúltbeli adatok tanúsítják (Gross és Acquisti, 2005), hogy a Facebook-felhasználók nagy része egyszerűen nem tartja fontosnak a fényképekhez és személyes információkhoz való hozzáférés korlátozását.

Kutatásunk korlátai közt több fontos körülményt érdemes említenünk. Mindenekelőtt: vizsgálati személyeink többségükben egyetemi hallgatók és nők voltak. Az eredmények a kiegyensúlyozatlan nemi arányok miatt korlátozott érvényességűnek tekinthetők, és elsősorban nőkre vonatkoztathatóak. A kötődési stílusokkal kapcsolatban nyert adataink alapján mintánkba az átlagosnál több bizonytalan kötődésű személy került, ami akár torzíthatta is az eredményeket. A jelen kutatásban mindemellett nem vizsgáltuk – de következő kutatásainkban tervezzük feldolgozni – a kötődés és az önértékelési kontingenciák egymás közti kapcsolatát, szükséges volna továbbá tanulmányozni ezek egymáshoz

viszonyított, relatív hatásait a Facebook-használat paramétereire. A jövőben tervezzük a kutatás folytatását, ahol férfi vizsgálati sze-

mélyek bevonásával megvizsgáljuk a lehetséges nemi különbségeket, amelyek a jelenlegi kutatásban nem kerültek felszínre.

SUMMARY

CONTINGENCIES OF SELF-WORTH, ATTACHMENT PATTERNS AND FACEBOOK

Background and aims: Our research aim was to determine the connection between contingencies of self-worth, and attachment patterns on Facebook. *Methods:* We have 460 university students in our sample (most of them women, aged 26,81 ±8,406) who completed our questionnaires (RQ, Bartholomew & Horowitz 1991, ECR-R, Fraley et al., 2000, CSW, Crocker & Wolfe, 2001) online. *Results:* Our results showed that intensive Facebook users have Ambivalent/resistant attachment styles. Users with a Secure attachment style are less frequently using Facebook. Avoidant users are less frequently using the social network for keeping in touch with their close social contacts/acquaintance (e.g. family members). Those user with significantly higher Private-based contingencies (e.g. virtue, and God's love) tend to use Facebook less and to keep less contact with others. Intensive Facebook use was more typical for the users with high Public-sphere contingencies. Users with high score on Competition contingency spent more time managing their Facebook profiles. None of the CSW had a significant relationship with either Attachment styles or with the presence of the ex-partner among the contacts on Facebook. *Discussion:* We assume that users with strong Public contingencies (especially Appearance) are more likely to use Facebook intensively along with those who have Ambivalent/resistant attachment styles.

Keywords: Internet, Facebook, Contingencies of self-worth, attachment style

FELHASZNÁLT IRODALOM

- ANDANGSARI E.W., GUMILAR I., GODWIN R. (2013): Social Networking Sites Use and Psychological Attachment Need among Indonesian Young Adults Population. *International Journal of Social Science Studies*, 1(2), 133–138.
- ANDERS, S. L., TUCKER, J. S. (2000): Adult attachment style, interpersonal communication competence, and social support. *Personal Relationships*, 7, 379–389.
- ASHWINI, N., HOFMANN, S. G. (2012): „Why do people use Facebook?” *Personality and Individual Differences*, 52, 243–249.
- BARTHOLOMEW, K. (1990): Avoidance of intimacy: An attachment perspective. *Journal of Social and Personal Relationships*, 7, 147–178.
- BARTHOLOMEW, K., HOROWITZ, L. M. (1991): Attachment styles among young adults: A test of a fourcategory model. *Journal of Personality and Social Psychology*, 61, 226–244.

- BIRKENBIHL, V. F. (1998): *Kommunikációs gyakorlatok*. Trivium, Budapest.
- BOWLBY, J. (1973): *Attachment and loss, Vol. II. Separation: Anxiety and anger*. Basic Books, New York.
- BOWLBY, J. (1982): *Attachment and loss, Vol. I. Attachment* (2nd ed.). Basic Books, New York.
- BRENNAN, K. A., BOSSON, J. K. (1998): Attachment-style differences in attitudes toward and reactions to feedback from romantic partners: An exploration of the relational bases of self-esteem. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 24, 699–714.
- BRENNAN, K. A., MORRIS, K. A. (1997): Attachment styles, self-esteem, and patterns of seeking feedback from romantic partners. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 23, 23–31.
- BYLSMA, W. H., COZZARELLI, C., SUMER, N. (1997): Relation between adult attachment styles and global self-esteem. *Basic and Applied Social Psychology*, 19, 1–16.
- CROCKER J., LUHTANEN R. K., COOPER M. L. (2003): Contingencies of self-worth in college students: Theory and measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85, 894–908.
- CROCKER J., PARK L. (2004): The costly pursuit of self-esteem. *Psychological Bulletin*, 130, 392–414.
- CROCKER, J., KNIGHT, K. M. (2005): Contingencies of self-worth. *Current Directions in Psychological Science*, 14, 200–203.
- CROCKER, J., BROOK, A. T., NIIYA, Y., VILLACORTA, M. (2006): The pursuit of self-esteem: Contingencies of self-worth and self-regulation. *Journal of Personality*, 74, 1749–1771.
- CROCKER, J., LUHTANEN, R. K., COOPER, M. L., BOUVRETTE, A. (2003): Contingencies of Self-Worth in College Students: Theory and Measurement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 85, 894–908.
- CROCKER, J., WOLFE, C. T. (2001): Contingencies of self-worth. *Psychological Review*, 108, 593–623.
- GROSS, R., ACQUISTI, A. (2005): Information revelation and privacy in online social networks (The Facebook case). <http://www.heinz.cmu.edu/~acquisti/papers/privacy-facebook-gross-acquisti.pdf> (Letöltve: 2014. február).
- HIGGINS, E. T. (1996): Knowledge activation: Accessibility, applicability, and salience. In HIGGINS, E. T., KRUGLANSKI, A. W. (eds.): *Social psychology: Handbook of basic principles*. Guilford Press, New York. 133–168.
- JENKINS-GUARNIERI, M. A., WRIGHT, S. L., HUDIBURGH, L. M. (2012): The relationships among attachment style, personality traits, interpersonal competency, and facebook use. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 33, 294–301.
- JOHN, O. P., DONAHUE, E. M., KENTLE, R. L. (1991): *The „Big Five” Inventory – Versions 4a and 5a*. University of California, Berkeley, Institute of Personality and Social Research.
- KISS P. (2009): Az önértékelés, elégedettség és identitás személyes és társadalmi vetületei. In KISS P. (szerk.): *Emberi kapcsolatok és társadalmi nézetek kérdőív skáláinak megbízhatósági és érvényességi vizsgálata*. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest.
- LÁNG A. (2009): Érzelemszabályozás és kötődés összefüggései normatív mintában. *Alkalmazott Pszichológia*, 11(3–4), 5–17.

- MÁR MINDENKI FENT VAN A FACEBOOKON. <http://www.origo.hu/techbazis/20130805-mar-mindenki-fent-van-facebookon.html> (*Letöltve: 2013. augusztus 10.*)
- MARICUTOIU L. P., MACSINGA I., RUSU S., VIRGA, D., SAVA, F. A. (2012): Adaptation and Validation of the Contingencies of Self-Worth Scale on a Romanian Student Sample. *Cognition, Brain, Behavior. An Interdisciplinary Journal*, XVI, 121–138.
- MARSHALL, T. C., BEJANYAN, K., DI CASTRO, G., LEE, R. A. (2013): Attachment styles as predictors of facebook-related jealousy and surveillance in romantic relationships. *Personal Relationships*, 20, 1–22.
- NAGY L. (2005): A felnőtt kötődés mérésének egy új lehetősége: a Közvetlen Kapcsolatok Élményei kérdőív. *Pszichológia*, 25, 223–245.
- OLDMEADOW, J. A., QUINN, S., KOWERT, R. (2013): Attachment style, social skills, and facebook use amongst adults. *Computers in Human Behavior*, 29, 1142–1149.
- PARK, L. E., CROCKER, J. (2003): Thinking of me: Contingent self-worth and failure. Poster presented at the annual meeting of the Society for Personality and Social Psychology, Los Angeles.
- PARK L. E., CROCKER J., MICKELSON K. D. (2004): Attachment styles and contingencies of self-worth. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 30, 1243–1254.
- PARK, L. E., CROCKER, J. (2005): Interpersonal consequences of seeking self-esteem. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 31, 1587–1598.
- PARK, L. E., CROCKER, J., KIEFER, A. K. (2007): Contingencies of self-worth, academic failure, and goal pursuit. *Personality and Social Psychology Bulletin*, 33, 1503–1517.
- RAO, G., MADAN, A. (2013): A Study Exploring the Link between Attachment Styles and Social Networking Habits of Adolescents in Urban Bangalore. *International Journal of Scientific and Research Publications*, 3(1), 1–2.
- ROSENBERG, M. (1965): Society and the adolescent self-image. Princeton University Press, Princeton, NJ.
- SAROGLU, V., JASPARD, J.-M. (2003): A vallás pszichológiája és a személyiség az ötfaktoros modell nézőpontjából. *Magyar Pszichológiai Szemle*, LVIII, 83–112.
- STEFANONE M. A., LACKAFF D., ROSEN D. (2008): We're all stars now: Reality television, Web 2.0, and mediated identities. In *Proceedings of ACM's Hypertext and Hypermedia*. IEEE Press, Los Alamitos, CA. 107–112.
- STEFANONE M. A., LACKAFF D. (2009): Reality television as a model for online behavior: Blogging, photo and video sharing. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 14, 964–987.
- SZENCZI B. (2008): Énkép és tanulás: Nemzetközi kutatási irányzatok és tendenciák. *Iskolakultúra Online*, 2, 104–118.
- VANKÓ T. (2012): *Kötődés és korai maladaptív sémák vizsgálata egyes pszichés zavarokban*. Pécsi Tudományegyetem. Disszertáció.
- WHITTY T. M. (2003): Cyber-flirting. Playing at Love on the Internet. *Theory and Psychology*, 13, 339–357.
- ZEIGLER-HILL, V. (2006): Contingent self-esteem and the interpersonal circumplex: The interpersonal pursuit of self-esteem. *Personality and Individual Differences*, 40, 713–723.